

Nr 221.

Av herr **Nordborg m. fl.**, om fribrevsrätt för sjömanshusen.

Sjömanshusens tjänstebrevsrätt regleras alljämt dels genom nådigt brev till generalpoststyrelsen av den 28 januari 1887, varigenom direktionerna för rikets sjömanshus medgivits "att för postförsändelser i sådana tjänsteärenden, vilka det på grund av värnpliktslagen den 5 juni 1885, nådiga förordningen den 6 december 1886 angående inskrivning och redovisning av värnpliktiga m. m. jämte andra i samma ämne meddelade nådiga föreskrifter ålåg direktionerna att handlägga, begagna tjänstefrimärken och tjänstebrevkort" dels ock genom nådigt brev till styrelsen den 4 april 1902, enligt vilket ombudsmännen vid sjömanshusen medgivits dylik förmån beträffande försändelser i tjänsteärenden rörande värnpliktigas inskrivning och redovisning m. m.

Redan vid flyktigt betraktande måste dessa bestämmelser framstå som föråldrade och i behov av revision. I samband med sin allmänna prövning av tjänstebrevsrätten uttalade sig också 1932 års riksdag för ett övervägande huruvida ej utsträckning av sjömanshusens tjänstebrevsrätt till all deras tjänstepost kunde "vara av praktiska skäl påkallad".

I trots av detta riksdagsuttalande har någon undersökning av frågans praktiska och ekonomiska sida aldrig verkställt. Kommerskollegii yttrande har ej ens infordrats. Än mindre ha sjömanshusen lämnats tillfälle belysa frågan.

Detta åsidosättande av riksdagens uttalade önskan är desto mera att beklaga som den nuvarande fribrevsbegränsningen till värnpliktsärenden i verkligheten är så gott som omöjlig att upprätthålla. Skall den samvetsgrant iakttagas vid sjömanshusen förutsättes en omständlig uppsortering av posten varje dag med aktgivande av varje särskild försändelses karaktär av värnpliktsärende eller annan post.

Oavsett värnpliktsärendena är hela mönstringsärendet som sådant en offentlig statlig funktion, för vilken tjänstebrevsrätt borde vara självklar. Sådana uppgifter som kontroll å befälets behörighet, bemanningsföreskrifternas iakttagande ej blott beträffande besättningens kvantitativa och kvalitativa sammansättning utan även beträffande gällande bestämmelser om syn- och hörsel, vaccination m. m. måste betraktas som statlig verksamhet. Detsamma gäller sjömanshusombudsmännens

i sjömanslagen föreskrivna omfattande verksamhet som en första instans vid avräkningstvister, i fråga om disciplinär bestraffning o. s. v.

Som belägg för riktigheten av denna uppfattning om mönstringsväsendets karaktär av statlig funktion kan också åberopas att i det stora sjöfartslandet England hela den motsvarande organisationen är statlig med direkt av staten avlönade tjänstemän.

Statskontoret och generalpoststyrelsen hava åtminstone tidigare hävdade den meningen att man även i fall då svårigheter föreligga att uppdraga en gräns mellan institutioner, som fullgöra rent statliga uppgifter, och sådana, vilkas uppgifter endast till en del äro statliga, tjänstebrevsrätten ej borde borttagas. Om de ej numera frångått denna av dem tidigare uttalade åsikt borde de i konsekvens härmed också gå med på att sjömanshusens fribrevsrätt finge som en rationell åtgärd utsträckas till all deras tjänstepost.

Den nuvarande fribrevsbegränsningens borttagande är i själva verket mera en ordningsfråga än en ekonomisk fråga. Enligt verkställd officiell uppskattning representerar sjömanshusens nuvarande fribrevsrätt en summa av 7.000—8.000 kronor per år. En fribrevsrättens utvidgning till all tjänstepost torde ej komma att innebära en fördyring som någonstades kan väcka berättigade betänkligheter.

Vi anse oss alltså kunna på goda grunder hemställa,

att riksdagen må hos Kungl. Maj:t anhålla, att rikets sjömanshus må tillerkännas fribrevsrätt för all sin tjänstepost.

Stockholm den 23 januari 1935.

O. A. Nordborg.

Charles Lindley.

Em. Bjurström.